



NURMIJÄRVI,
RAJAMÄKI, ALTIAN TEHDASALUE

ASEMAKAAVANMUUTOS 1-144, RAKENTAMISTAPAOHJEET

ARKKITEHTITOIMISTO JUKKA AITTOLA OY

SISÄLLYSLUETTELO

1. YLEISTÄ	sivu 3
2. TEHDASALUEEN KEHITTYMINEN	sivu 3
3. TEHDASALUEEN KEHITTÄMISEN TAVOITTEET	sivu 5
4. UUDISRAKENTAMISTA KOSKEVAT YLEISET JA TONTTIKOHTAISET OHJEET	sivu 5
5. ASEMAKAAVAN SUOJELUMÄÄRÄYKSET	sivu 6
6. SUOJELTAVIA ALUEITA JA RAKENNUKSIA KOSKEVAT YLEISET OHJEET	sivu 7
7. SUOJELTAVAN RAKENNUKSENKUVAUS JA RAKENNUSKOHTAISET OHJEET	sivu 9
Sr-1 luokan rakennukset	sivu 9
Sr-2 luokan rakennukset	sivu 12
Sr-3 luokan rakennukset	sivu 16
Sr-ma luokan rakennukset	sivu 17
8. ILMAN SUOJELUMÄÄRÄYSTÄ OLEVAT RAKENNUKSET	sivu 18
KARTTALIITE	sivu 19

1. YLEISTÄ

Nämä rakentamistapaohjeet on laadittu täydentämään Altian tehdasalueen asemakaavan muutosta ja ohjaamaan alueen rakentamisen suunnittelua ja toteutuksen laatutasoa. Rakennusvalvontaviranomainen ja maakuntamuseo valvovat rakennustapaohjeiden noudattamista.

Nämä rakennustapaohjeet koskevat Altian tehdasalueen kortteileita 1085, 1086, 1089 ja 1090.

Alueen julkisia ulkotiloja ovat sen lävistävä Patruunantien ja Valta-akselin katuyhteys sekä Valta-akselilta Tykkimäentielle johtava kevyen liikenteen väylä.

Suuri osa rakennuskannasta on suojeltu eri tasoisin suojelumääräyksiin. Tässä rakentamistapaohjeessa on rakentamista ja ympäristöä käsittelevien yleisohjeiden lisäksi annettu myös tonttikohtaisia ohjeita. Suojellut rakennukset on esitelty ja ohjeistettu myös rakennuskohtaisesti.

Näistä ohjeista voidaan poiketa, mikäli hankekohtaisen suunnittelun yhteydessä löydetään rakennussuojelun ja tehdasmiljöön kannalta paremman lopputuloksen antava ratkaisu.

Rakennustapaohjeet on laatinut arkkitehtitoimisto Jukka Aittola Oy yhteistyössä Nurmijärven kunnan ja Altia Oyj:n kanssa.

Tärkeänä lähdeoteoksena on ollut Arkkitehdit Mustonen Oy:n laatima rakennushistoriaselvitys vuosien 1888-1959 rakennuskannasta 'Rajamäen tehtaas 1888-1959, radanvarren tehdas-kokonaisuus'.

2. TEHDASALUEEN KEHITTYMINEN

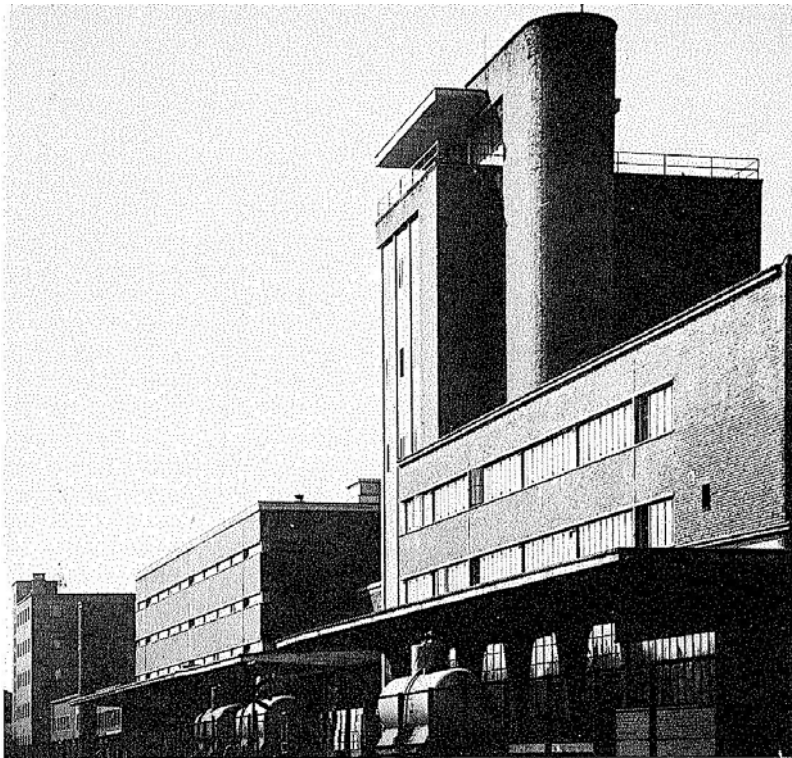
Rajamäen tehtaas sai alkunsa vuonna 1888. Perustettu Hyvinge Fabriks Aktiebolag alkoi valmistaa tehtaassaan painohiivaa ja tämän yhteydessä väkiviinaa sekä teknokemiallisia tuotteita, kuten eetteriä ja etikkaa. Paikan valintaan vaikutti juuri valmistunut Hyvinkää-Hanko-rautatie, runsaasti hyvää vettä antava lähde sekä markkina-alueiden läheisyys. Tehdas nousi nopeasti maan suurimmaksi hiivatehtaaksi ja 1800-luvun loppuun mennessä myös maan suurimmaksi panimoksi.

1900-luvun alkua leimasivat alkoholin tuotannon rajoitukset ja vaatimukset valtion alkoholi-monopolista. Kieltolain tultua voimaan valtio osti tehtaas ja sen nimeksi tuli Valtion Alkoholitehdas Keskus (1920). Laitos valmisti alkoholia yksinomaan lääkinällisiin ja teknisiin tarkoituksiin, mutta tästä huolimatta tuotantoa jouduttiin kasvattamaan. Vuonna 1923 nimeksi tuli Rajamäen Tehtaas. Kieltolain kaatuminen vuonna 1932 siirsi tehtaas juuri perustetulle Oy Alkoholiliike Ab:lle. Alkon hallintakauden alettua tuotannon painopiste siirtyi hiivasta alkoholin valmistukseen. Vuonna 1969 nimeksi muutettiin Oy Alko Ab. Nykyisin alkoholijuomien valmistusta ja markkinointia jatkaa Altia Oyj. Rajamäen tehtaas on Altian tuotantolaitoksista suurin, ja sen merkitys valtion taloudelle on huomattava.

Tehtaas vanhin osa edustavat hiivatehdas, valmis-tumisvuosi 1889 ja vanha vii-nanpolttimo/ vanha tislaamo, valmis-tumisvuosi 1897. Tehdasalueen etelä-kärjen melassivarasto on vuodelta 1928 ja sen pohjoispuolella varastomakasiini vuodelta 1923. Alkuperäistä vanhinta rakennuskantaa on purettu uudisrakentamisen yhteydessä.

Hiivatehtaas länsipuolella sijainnut etikka- ja eetteritehdas (1892) tuhoutui talvisodan pommituksissa 1940

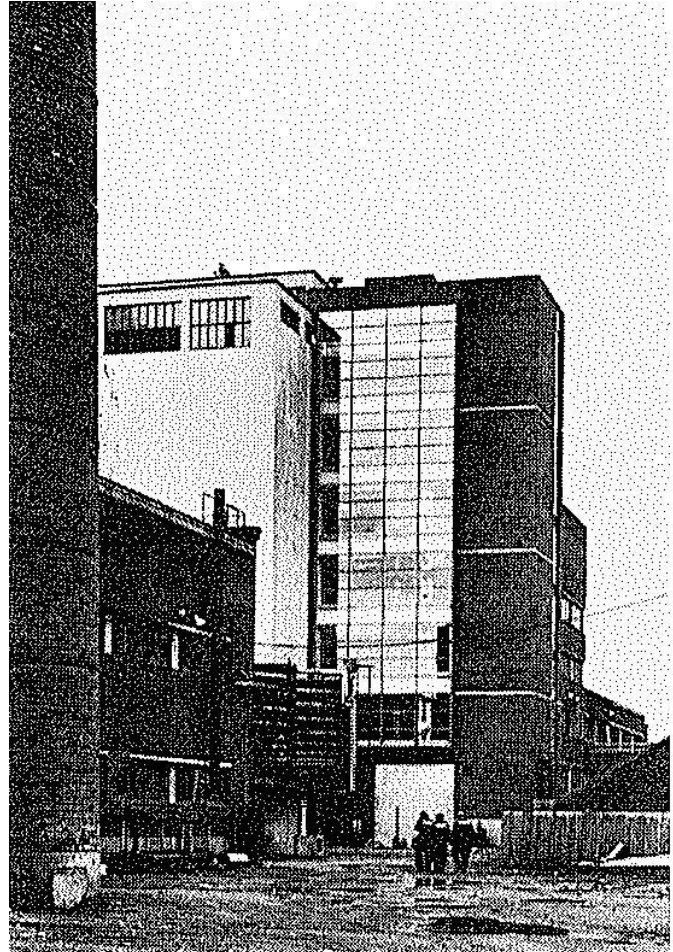




Vanhimman osan pohjois-puolelle 1932-1939 rakennettu uusi tehdas, muodostaa laajan varhaisfunkcionalistisen tehdas-kokonaisuuden, joka on ollut toiminnan runkona aina 1970-luvulle asti. Jo aiemmin teol-lisuusrakennusten suunnit-telijana tunnetuksi tullut Erkki Huttunen uudisti uuden tehtaan arkkitehtina myös täällä teol-lisuusrakennusten rationaalista muotokieltä ja käsitteli raken-nuksia ensisijaisesti arkki-tehtuurina. Teollisuuslaitoksen viimeistelty ulkoasu tuli osaksi yrityskuvaa.

Huttusen jälkeen hänen toimistos-saan työskennellyt arkkitehti Einari Teräsvirta suunnitteli vuosina 1955-1982 tehdasalueen keskeiset muutokset ja laajennukset. Vuodesta 1983 lähtien alueen pääasiallisena suunnittelijana on toiminut Teräs-virran toimistoa jatkava arkkitehti-toimisto Jukka Aittola Oy.

Viennin ja kotimaisen kulutuksen kasvun aiheuttama tuotannon jyrkkä nousu on johtanut toistuvaan laajennustarpeeseen, jota vuoden 1973 tehdaskaavan myötä on toteutettu vähitellen Valta-akselin pohjoispuolella. Tuotannon siirtyessä ajanmukaisempiin tiloihin tehdasalueen vanhin rakennuskanta on jäänyt tai jäämässä tyhjilleen.



3. TEHDASALUEEN KEHITTÄMISEN TAVOITTEET

Rajamäelle vähitellen rakentunut Altian teollisuusalue sisältää kerrostumia runsaan sadan vuoden ajalta. Radan varteen sijoittuu vaihteittain rakennettu etelästä pohjoiseen laajeneva kulttuurihistoriallisesti ja osin myös rakennustaiteellisesti arvokas rakennuskanta. Tämä tehdasalueen kaakkoiskulma on museoviraston inventoinnissa määritelty RKY-alueeksi osana Rajamäen tehdasyhdyskunnan valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. RKY-alueen rajausta on merkitty asemakaavakarttaan.

Alkoholijuomateollisuudessa tapahtuneet muutokset ovat jättäneet useat alueen rakennuksista tyhjilleen ja osa on huonokuntoisia. Liiketoimintaan liittyvät järjestelyt ovat 1990-luvulta lähtien tuoneet alueelle valtio-omistaisen Altian lisäksi myös muita toimijoita ja alueen käyttö on eriytynyt.

Alueen kehittämisessä painottuu alueen säilyttäminen elävänä ja käyttökelpoisena sekä arkkitehtonisesti korkealuokkaisena tehdasalueena myös tulevaisuudessa.

Kaavamutoksen tavoitteena on kehittää tehdasaluetta erottamalla siitä omia toiminnallisia kokonaisuuksia ja lisäämällä alueen avoimuutta ja kulkuyhteyksiä.

Alueelle on osoitettu nykyisen teollisuusrakentamisen lisäksi alueita myös toimitilarakentamista varten. Toimitilarakentamiselle varattuja alueita ovat tehdasalueen vanhin osa ja toistaiseksi rakentamattomat alueet.

Tuotannosta vapautuvista rakennuksista suurin osa on suojeltu. Rakennusten volyymit mahdollistavat monipuoliset käyttötarkoitukset.

Rakennustapaohje täydentää asemakaavaa ja selventää, mitä mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja kaavamääräykset rakentamiselle antavat.

4. UUDISRAKENTAMISTA KOSKEVAT YLEISET JA TONTTIKOHTAISET OHJEET

Ulkotilat

Tonttien aitaamista on pyrittävä välttämään. Uudet katutilan ja yleisten alueiden vastaiset aidat tehdään tarvittaessa vahvarakenteisena tehdasvalmisteisena verkkoaitana. Verkkoaidat pyritään sijoittamaan tontin rajalle. Mahdolliset portit tehdään teräsrakenteisina. Jalankululle ja kevyelle liikenteelle tulee olla erillinen kulkuyhteys ja mahdollinen portti. Tontilla jalankulkualue pinnoitetaan.

Katualueiden valaistus toteutetaan alueen yleisilmeeseen sopivin valaisintyyppien. Piha-alueiden ja sisäänkäyntien valaistuksen suunnitteluun on kiinnitettävä huomiota ympäristöön sopivan yhtenäisen ilmeen aikaansaamiseksi.

Rakennukset

Uudisrakentamisen yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota miljöökokonaisuuden kehittämiseen. Rakennusten massoittelemisen ja liittymien sekä rakennusmateriaalien ja värisävyjen tulee olla sopusoinnussa lähiympäristön rakennuskannan kanssa. Kattomuotona käytetään tasakattoa. Julkisivumateriaalit määräytyvät kohteen lähiympäristön mukaan. Julkisivumateriaaleista ja väreistä on lisäksi annettu tonttikohtaiset ohjeet. Ikkunapinnat toteutetaan yleensä yhtenäisinä selkeinä kanttina.

Kortteli 1085, korttelialue KTY, tontti 1

Tykkimäentien varrella uudisrakennuksissa käytetään samoja materiaaleja ja värejä kuin laboratoriorakennuksessa korttelissa 1086, tontilla 2. Valkobetonipinta sallitaan vain Tykkimäentien puoleisilla julkisivuilla. Kylmissä tiloissa sallitaan tummasävyisen metallipinnan käyttö. Tavoitteena on Tykkimäentien itäpuolen rakennuskannan yhtenäinen ilme. Nykyinen ruokalarakennuksen asema korostuu omaleimaisena poikkeuksena.

Kortteli 1086, korttelialue T, tontti 1

Julkisivumateriaaleina käytetään pääasiassa tummasävyisiä muurattuja rakenteita tai tiililaattapintaisia elementtejä. Kylmissä tiloissa sallitaan tummasävyisen metallipinnan käyttö.

Kortteli 1086, korttelialue KTY, tontti 2

Lisärakennus tai laajennus sijoittuu nykyisen rakennuksen länsipuolelle. Julkisivumateriaalit valitaan tontilla olevan laboratoriorakennuksen mukaan. Julkisivut yleensä puna-tiililaattapintaisia betonielementtejä, valkobetonipinta sallitaan vain Tykkimäentien puoleisilla julkisivuilla.

Kortteli 1086, korttelialue T/kem. tontti 3

Rakennettaessa kylmää, puolilämmintä ja lämmintä tilaa tehdään julkisivut alaosiltaan betonirakenteisina. Yläosien julkisivumateriaalina tummasävyinen tiiliverhous tai puhtaaksi valettu betoni. Metallirakenteiset julkisivuosiudet toteutetaan tummasävyisinä. Näkyviin jäävät mahdolliset laitteet yms. toteutetaan pääosin tummasävyisinä.

Kortteli 1086, korttelialue KTY, tontti 4

Rakennettaessa kylmää, puolilämmintä ja lämmintä tilaa tehdään julkisivut alaosiltaan betonirakenteisia. Yläosien julkisivumateriaalina tummasävyinen tiiliverhous tai puhtaaksi valettu betoni. Metallirakenteiset julkisivuosiudet toteutetaan tummasävyisinä.

Kortteli 1089, korttelialue T/kem, tontti 1

Uudisrakentamisen julkisivuissa pyritään käyttämään olevissa rakennuksissa käytettyjä materiaaleja ja värejä. Mahdollisissa laajennuksissa kiinnitetään erityistä huomiota rakennusmassojen liitoskohtiin.

Kortteli 1089, korttelialue T/kem, tontti 2

Uudisrakentamisen julkisivuissa pyritään käyttämään olevissa rakennuksissa käytettyjä materiaaleja ja värejä. Mahdollisissa laajennuksissa kiinnitetään erityistä huomiota rakennusmassojen liitoskohtiin.

Kortteli 1089, korttelialue T/kem/s-1, tontti 3

Uudisrakentamisessa pyritään muodostamaan yksinkertaisia selkeämuotoisia massakappaleita. Massoitellussa otetaan huomioon tilamuodostus tontin 4 keskeispihan pohjoispuolen päätteenä. Puolilämmintä ja lämmintä tilaa tehtäessä etelä- ja itäjulkisivut pääosin tummasävyisiä tiiliverhoituja rakenteita. Tiilen värisävy ja pinta viereisellä tontilla (1089/2) käytetyn mallin mukaan. Metallirakenteiset julkisivuosiudet toteutetaan ympäröivää rakennuskantaa vastaten tummanruskeina.

Kortteli 1089, korttelialue T/kem/s-1 tontti, 4

Mikäli raakatislaamo ja viljasiilo puretaan, niiden paikalle on rakennettava pihanmuodostusta täydentävä tasakattoinen rakennusmassa. Mikäli voimalaitos puretaan, sen paikalle mahdollisesti rakennettava uudisrakennus toteutetaan tasakattoisena.

Julkisivut pääosin tummasävyisiä tiiliverhoituja rakenteita. Tiilen värisävy ja malli tontilla aiemmin käytetyn mallin mukaan. Metallirakenteiset julkisivuosiudet toteutetaan ympäröivää rakennuskantaa vastaten tummanruskeina. Ikkunapinnat pyritään toteuttamaan yhtenäisinä selkeinä kenttinä.

Kortteli 1089, korttelialue K/TY/s-1 tontti 5

Uudisrakentaminen rajoittuu mahdollisiin tarpeellisiin täydentäviin rakennusosiin ja rakenteisiin. Näitä voivat olla esim. katokset, portaat, laitteet, yms. Ne pyritään toteuttamaan rakennusten arkkitehtuuriin sopivalla tavalla.

5. ASEMAKAAVAN SUOJELUMÄÄRÄYKSET

/s-1, Alue, jolla on säilytettäviä ympäristöarvoja

Uudisrakentaminen ja rakennettuun ympäristöön kohdistuvat toimenpiteet tulee suorittaa siten, että alueen alkuperäiset ominaisuudet, mukaan lukien teollisuuden alueelle jättämät rakenteet ja jäljet, voidaan säilyttää. Maanpinnan korkeusasema sekä olemassa oleva puusto ja muu kasvillisuus on säilytettävä siten, että alueella sallitaan vain luonnon- tai maisemanhoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet.

sr-1, Suojeltava rakennus

Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja miljöönnä kannalta arvokas rakennus. Rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus- tai muutostöitä, jotka muuttavat rakennuksen julkisivujen tai vesikaton arkkitehtuurin ominaispiirteitä. Sisätiloissa alkuperäiset rakenteet ja kiinteä sisustus sekä tilajako tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää. Korjaus- tai muutostöiden yhteydessä on aiemmin tehdyt suojelutavoitteisiin nähden virheelliset toimenpiteet korjattava entistään. Alkuperäiset rakenteet ja rakennusosat on korjaustöiden yhteydessä säilytettävä tai uusittava alkuperäisen kaltaisina. Ennen korjaus- tai muutostöitä tulee rakennukseen tarvittaessa tehdä yksityiskohtainen rakennushistoriaselvitys ja dokumentointi. Korjaus- tai muutostöiden yhteydessä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.

sr-2, Suojeltava rakennus

Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja miljöönnä kannalta arvokas rakennus. Rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus- tai muutostöitä, jotka muuttavat rakennuksen julkisivujen tai vesikaton arkkitehtuurin ominaispiirteitä. Aiemmin tehdyt suojelutavoitteisiin nähden virheelliset toimenpiteet on pyrittävä korjaamaan entistään. Suojelutavoitteeseen nähden arvokkaat rakenteet ja rakennusosat on korjaustöiden yhteydessä pyrittävä säilyttämään tai uusimaan alkuperäisen kaltaisina. Korjaus- tai muutostöiden yhteydessä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.

sr-3, Suojeltava rakennus

Historian ja miljöönnä kannalta merkittävä tai arvokkaan rakennusryhmän osana toimiva rakennus. Rakennusta tai sen osaa ei saa tarpeettomasti purkaa eikä siinä saa suorittaa sellaisia rakennustoimenpiteitä, jotka olennaisesti heikentävät kyseiselle miljöölle tai rakennusryhmälle ominaisia arvoja. Ennen merkittävään muutokseen johtavaa rakennustoimenpidettä on kohde välivaiheet mukaan lukien dokumentoitava. Merkittävän muutoksen yhteydessä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.

sr-ma, Suojeltavat maanalaiset viinasäiliöt

Kulttuurihistoriallisesti ja miljöönnä kannalta arvokasta rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus- tai muutostöitä, jotka muuttavat rakennuksen ominaispiirteitä. Suojelutavoitteeseen nähden arvokkaat rakenteet ja rakennusosat on korjaustöiden yhteydessä pyrittävä säilyttämään tai uusimaan alkuperäisen kaltaisina. Maanpinnan muodot ja korkeus-asema sekä olemassa oleva puusto ja muu kasvillisuus on säilytettävä siten, että alueella sallitaan vain luonnon- tai maisemanhoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet. Korjaus- tai muutostöiden yhteydessä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.

6. SUOJELTAVIA ALUEITA JA RAKENNUKSIA KOSKEVAT YLEISET OHJEET

Ulkotilat

Tonttien aitaamista on pyrittävä välttämään. Uudet katutilan ja muiden yleisten alueiden vastaiset aidat tulee toteuttaa elementtirakenteisena 3-lanka-aitana. Porteissa ja aidoissa tulee käyttää tummaa värisävyä. Jalankululle ja kevyelle liikenteelle tulee olla erillinen kulkuyhteys ja portti.

Jalankulkualueilla pihan pinnoitteet on pyrittävä uusimaan vanhan mallin mukaan. Katualueiden valaistus toteutetaan alueen yleisilmeeseen sopivin valaisintyypein. Piha-alueiden ja sisäänkäyntien valaistuksen suunnitteluun on kiinnitettävä huomiota teollisuusmiljööseen sopivan yhtenäisen ilmeen aikaansaamiseksi.

Korttelialueet T/kem/s-1, KTY/s-1 ja EV ovat alueita, joilla on säilytettäviä ympäristöarvoja. Uusi rakentaminen ja ympäristöön kohdistuvat toimenpiteet tulee suorittaa siten, että alueen alkuperäiset ominaisuudet, mukaan lukien teollisuuden alueelle jättämät rakenteet ja jäljet, voidaan säilyttää. Maanpinnan korkeusasemat tulee pääpiirteissään säilyttää. Olemassa oleva puusto ja muu kasvillisuus tulee säilyttää näillä alueilla, vain luonnon- ja maisemanhoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet sallitaan

Rakennukset

Korjaus- ja/tai muutostyötä suunniteltaessa tutustutaan jo hankkeen alkuvaiheessa kohteena olevaa rakennusta koskeviin suojelumääräyksiin ja rakentamistapaohjeisiin.

Täydennysrakentamisen yhteydessä on erityistä huomiota kiinnitettävä arvokkaan miljöökokonaisuuden säilymiseen. Rakennusten massoitteiden ja liittymien sekä rakennusmateriaalien ja värisävyjen tulee olla sopusoinnussa olevan rakennuskannan kanssa.

Rakennuksen energiataseen parantaminen sallitaan mikäli se tehdään julkisivun ja vesikaton näkyviin osiin kajoamatta tai niiden alkuperäinen asu säilyttäen. Erityistä huomiota tulee kiinnittää kunnostettavan rakenteen rakennusfysikaaliseen toimivuuteen.

Julkisivun jäsentelyä, ikkunajakoa tai vesikaton muotoa ei saa muuttaa.

Julkisivujen materiaalit ja niiden luonne tulee säilyttää.

Julkisivumuurausten korjauksissa käytetään mitoiltaan ja värisävyiltään alkuperäistä vastaavaa poltettua savitiiltä. Tiililimitys tehdään alkuperäisen mallin mukaan, saumaus tehdään alkuperäistä vastaavalla värilaastilla.

Ikkunarakenteisiin oleellisesti kuuluvat välitilat säilytetään. Ulko- ja sisäovia kunnostettaessa tai uusittaessa vanhaa heloitusta pyritään säilyttämään. Porrashuoneissa ja portaikoissa alkuperäiset kaiteet säilytetään.

Suojeltavien rakennusten rakennusosien värisävyjä määrättäessä alkuperäiset sävyt pyritään palauttamaan.

Huttusen suunnittelemissa rakennuksissa vesikatot on pääosin kallistettu pitkille sivuille ja syöksytorvet on upotettu julkisivumuurausten tasoon. Rakennusten ja katosten räystäslinjoja kiertää matalat betonipalkit, jotka on pellitetty kupari-pellityksin. Myös ikkunapenkeissä on kuparipellitys. Vesikattoja korjattaessa ulkopuolinen vedenpoisto tulee säilyttää.

Paloturvallisuuden, poistumisteiden sekä henkilöturvallisuuden vaatimat muutostyöt tulee tehdä rakennuksen arkkitehtuuriin sopivalla tavalla.

Purkuja tehtäessä pyritään alkuperäiset julkisivut ennallistamaan tai ratkaisemaan muutoin ympäristöönsä sopivasti. Myöhemmin asennetut lastaustuulikaapit / -sillat saa purkaa.

7. SUOJELTAVAN RAKENNUKSEN KUVAUS JA RAKENNUSKOHTAISET OHJEET

Sr-1 luokan rakennukset

Kortteli 1089, korttelialue KTY/s-1, tontti 5

Vanha viinanpolttimo / vanha tislaamo (1887), ns. `patakoppi`



Rakennus on kapearunkoinen ja sitä on korotettu 1910-luvulla alkuperäistä arkkitehtuuria noudattaen. Julkisivun ikkuna-aukot viidessä kerroksessa ovat kapeat ja julkisivumuuraus on levitetty räystääksi. Vesikatolla on säilynyt kaksi alkuperäistä ilmastointihormia. Tislaamoksi vanha viinanpolttimo muutettiin 1920-luvulla. (kuva 2013, hiivätehdas ja vanha viinanpolttimo)

Vanha tislaamo jakautuu tiilimuurilla kahteen osaan. Eteläosan välipohjat tukeutuvat suoraan ulkoseinille, poh-joisosan välipohjat kannatetaan näyttävin valurautapylväin ja I-palkein.



Rakennus on sisustettu taidokkaasti tehdasmuseoksi 1960-luvulla. Museo-rakentamisen yhteydessä tilat on muokattu uudestaan. Muutoksia oli tehty jo aiemminkin kun tiloja oli otettu muuhun käyttöön. On huomattava, että vanha tislaamo ei ole museoitu tehdasrakennus vaan tehdasrakennus johon on rakennettu museo. Barbet-polttoaparaatti tehtaassa eteläpäässä ja punssipata pohjoispäässä ovat ainoat lähes paikoillaan säilyneet laitteistot. Pohjoisosassa vapaasti seisovat korkeilta kartionmuotoisilta graniittijalustoilta kohoavat valurautapilarit ja I-palkit kannattavat kerrostasojä. Ylimmässä kerroksessa on mahdollisesti mantteloituja valurautapilareita. Eteläpään rakenteet ovat betonia.

* Sisätiloissa sallitaan välttämättömät muutokset. Tarvittaessa esimerkiksi poistumistiemääräysten mukainen hätäpoistumismahdollisuus voidaan toteuttaa rakennukseen sopivalla tavalla.

Kortteli 1089, korttelialue KTY/s-1, tontti 5
Varastomakasiini (1923)

Julkisivuarkkitehtuuri noudattaa vanhan polttimon mallia. Rakennus on tiilikoristelultaan alueen rikkain. Alkuperäistä julkisivua on muutettu muuraamalla ikkunoita taidokkaasti umpeen. Pohjoispäättyyn on lisäksi tehty suuri oviaukko paloautoa varten. Sisäänkäynnin vieressä on kerroksia yhdistävä ahdas linnaportaikko. Portaikko ei täytä nykyisiä poistumistiemiääräyksiä.

* Sisätilassa ylempien kerroksien avara tilajako pyritään säilyttämään. Uuden poistumistien rakentaminen sallitaan.

Kortteli 1089, korttelialue KTY/s-1, tontti 5
Melassivarasto (1928),

Rakennus sijaitsee puretun puurakenteisen puuvaraston paikalla. Se on erittäin merkittävä rakennusrivistön osa muodostaen sen eteläkärjen. Rakennus on tehty kahden melassisäiliön suojakuoreksi ja on esimerkki teollistumisen vaiheesta, jossa säiliöille vielä haluttiin antaa perinteisen rakennuksen ulkoasu. Rakennuksen kaikki ikkuna-aukot muurattu taidokkaasti umpeen. Rakennus muodostaa kauempaa katsoen solidin tiilikappaleen. Sisätila on nykyisellään avoin pimeä yläpohjaan ulottuva hallitila. Sisätiloissa on säilynyt mielenkiintoiset ristikkäiset yläpohjaa kannattavat kaareutuvat betonikehät sekä purettujen säiliöiden väliin sijoittunut puuporras.

* Julkisivujen ja vesikaton arkkitehtuurin ominaispiirteitä muuttavia muutoksia ei sallita.

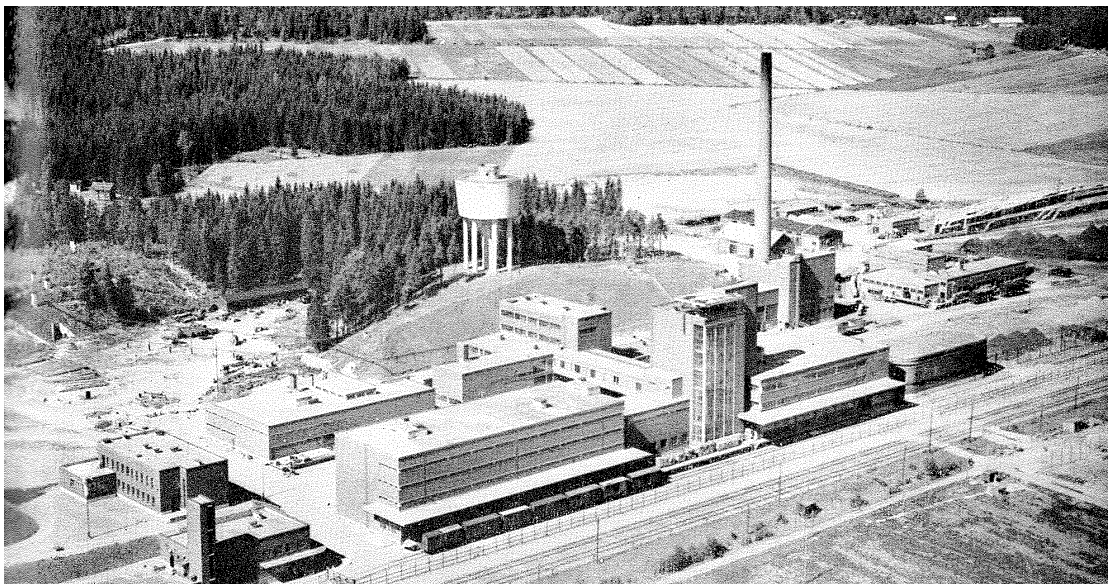
Rakennus säilytetään ikkunattomana varastona, solidina tiilinoppana. Sisätiloissa sallitaan tilankäytön kannalta välttämättömät muutostyöt alkuperäisiä rakenteita turmelematta. Tarvittaessa luonnonvaloa voi ottaa rakennukseen sopivalla kattolyhdyllä.

Kortteli 1089, korttelialue T-1/kem, tontti 4

Uuden tehtaan, yleissuunnitelman (1934) ja asemakaavaluonnoksen (1936) laati sekä rakennukset (1932-1959) suunnitteli arkkitehti Erkki Huttunen.

Uuden tehtaan kokonaisuus muodostuu kahdesta selkeästä rakennusmassarivistä, joiden huipentumana toimii puhdistislaamon torni ja keskeispihan ylittävä yhdyssilta. Etelässä tehdaspihan päättää mäen harjanteelle sijoitettu konttorirakennus.

Tehdaskokonaisuus on funktionalismille ominainen selkeiden massakappaleiden sommitelma. Julkisivujen jäsentelylle on ominaista selkeitä tiilipintoja jäsentävät pilarivälin ylittävät vaakaikkunanauhat leukapalkkeineen, sekä komeat betonirakenteiset lastauskatokset. Julkisivuarkkitehtuuri on aikakaudelle tyypillistä asiallisen rationaalista, mutta siihen on yksinkertaisin keinoin luotu hienoista reliefiä. (ilmakuva 1938, Velj. Karhumäki)



Kortteli 1089, korttelialue T/kem/s-1, tontti 4
Alkoholivarastohalli (1933)

Matala pyöreäkulmainen radanvarsirintaman pohjoisin rakennus ja uuden tehtaan vanhin rakennus. Julkisivumuurit kietoutuvat säiliöiden ympärille luoden omaperäisen teollisuusmiljöötä korostavan ehjän muodon. Yläosan matala jatkuvana rakenteena rakennuksen ympäri kiertyvä ikkunanauha erottaa yläpohjan punatiilestä muuratusta ulkoseinästä. Matala ja kapea liitososa yhdistää rakennuksen eteläsivulla lähettämöhalliin. Keskeispihan puoleinen julkisivu on putkisiltojen ja säiliöiden peittämä. Rakennus on edelleen alkuperäiskäytössä

* Toiminnan kannalta välttämättömät muutostyöt sallitaan.

Kortteli 1089, korttelialue T/kem/s-1, tontti 4
Tislaamo ja silta (1935)



Kokonaisuus muodostuu kolmesta rakennuksesta; puhdastislaamosta, lähettämöstä ja hiilisuodatuslaitoksesta. Tislaamotorni ja silta muodostavat tehdaskokonaisuuden näyttävimmän osan, sen huipentuman Tornin kaakkoiskulman korkea lasiseinä, tornin yli kurottava pohjoisseinältä puolipyöreä muurattu lasiseinäinen porrastorni sekä kattoterassia suojaava lennokka lippa edustavat 30-luvun olennaisinta funktionalismia. Tislaamotornin rakenne massiivitiiliseineneen on poikkeuksellinen.

Valkeaksi rapattu linjakas laboratoriosilta tislaamon länsisivulla yhdistää kokonaisuuden peruna-polttimeen. Laboratoriosillan ikkuna-rivistöt ovat olleet eteläsivulla alunperin markiisien suojaamat. Silta-julkisivujen teräsikkunat ovat alkuperäiset, lasituslistat olivat tammea, nykyisin kitatut. Ikkunapellitykset ovat patinoitunutta kuparia, teräsikkunoiden vetimet ja helat ovat alkuperäiset.



Sisätiloissa alkuperäiset rakenteet, ja kiinteä sisustus sekä tilajako tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää. Vuonna 1970 on uutta porrasyhteyttä rakennettaessa tehty sisääntuloaulan ja sillan rakenteisiin kohdistuneita rakenteellisia muutoksia. Uusittu tuulikaappi ja uusi portaikko pyritään säilyttämään nykyi-ssä asussa. (kuvat 2013)

Tislaamotorniin liittyvät eteläpuolen rakennukset hiivasuodatuslaitos ja uusi väkijuomatehdas kuuluvat sr-2 luokkaan.

Kortteli 1089, korttelialue T/kem/s-1, tontti 4
Lähetämö (1935)

Lähetämö on tislamoitorin ja alkoholivarastohallin välissä sijaitseva pienin muutoksin alkuperäiskäytössä säilynyt rakennus. Ensimmäisessä kerroksessa sijaitseva lähetämöhalli on merkittävä sisätila. Se on viisi metriä korkea, valoisa, läpi rungon ulottuva yhtenäinen hallitila. Halli avautuu rungon molemmilta pitkiltä sivuilta betonirakenteisille katetuille lastauslaitureille yläosaltaan lasisten julkisivujen välityksellä.

Julkisivussa on alkuperäiset välitilalla varustetut teräsrakenteiset ikkunat, joissa sisäpuolen lasituslistat ovat tammea.

* Sisätiloissa alkuperäiset rakenteet, ja kiinteä sisustus sekä tilajako tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää.

Erityisesti lähetämöhallin avara tilavaikutelma tulisi säilyttää.

Kortteli 1089, korttelialue T/kem/s-1, tontti 4
Perunapolttimorakennus (1935)

Perunapolttimorakennus keskeispihan länsipuolella muodostaa laboratoriosillan päätteen. Polttimokokonaisuus koostui kapearunkoisista ja matalista volyymeista, jotka muodostivat sekä syvyys- että korkeussuunnassa porrastetun kokonaisuuden, vastapainon tislamokompleksille. Kaikkia sisätiloja ja julkisivuja on muokattu, alkuperäisistä on jäljellä vain fragmentteja. Pohjoissivulle 1963 rakennettu korkea vaalea viljasiilo yhdessä 1974-76 rakennetun raakatislaamon kanssa muodostaa uuden massadominantin. Vuonna 1987 länsisivulle valmistui elementtitekniikalla toteutettu tärkkelysmakeuttajatehdas. Sisätiloissa huomattavin osa on keitto-osaston salit, joihin alkuperäiset eteläikkunat antavat runsaasti valoa.

* Polttimorakennuksen alkuperäiset osat tulee säilyttää (luokka sr-1) Sisätiloissa alkuperäiset rakenteet, kiinteä sisustus sekä tilajako tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää. Myöhemmät

laajennukset, viljasiilo 1963 ja raakatislaamotori (1975) sekä länsisivulla käymissali (1976) ja tärkkelysmakeuttaja-tehdas (1987) pyritään julkisivujen osalta korjaamaan alkuperäistä vastaavalla tavalla.

Viljasiilo sekä raakatislaamo on merkitty kuuluvaksi sr-3 luokkaan.

Katualueen ympäröimä korttelialue ET 1090, tontti 1090
Vanha pumppuasemarakennus (1934)

Pumppuasemaa varten on varattu oma katualueen sisään jäävä korttelialue. Rakennuksen arkkitehtuuri noudattaa arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan vallitsevaksi käymässä olevaa linjaa.

* Korjattaessa julkisivuja ja vesikattoa työ toteutetaan alkuperäisen mallin mukaisena. Pumppuasemarakennuksen välittömässä läheisyydessä oleva kaivo suojataan matalalla kiviaineisella muurilla tai teräsrakenteisella kaiteella.

Sr-2 luokan rakennukset

Kortteli 1085, korttelialue KTY, tontti 2
Ruokalarakennus (1975)

Ruokalarakennus on yksikerroksinen kellarillinen syvärunkoinen rakennus, jossa rakenteet jäsentävät julkisivuja ja sisätiloja. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Einari Teräsvirta. Kantava runko muodostuu esivalmisteisista teräsbetonipilareista ja liima-puupalkeista. Vesikaton kantavana rakenteena on poimutettu teräslevy. Julkisivuissa vuorottelevat laajat yhtenäiset puhtaaksimuuratut tiilimuurit sekä puurakenteiset umpiolasilliset ikkunakentät liimapuupalkkien lävistäminä. Lähes alkuperäisenä säilynyt toimiva sisätila on avara ja valoisa. Sisustusarkkitehtitoimisto Lars Gestranus & Peter von Knorring on tehnyt reippaan ajalle ominaisen värityksen.

* Sisätiloissa muutostyöt sallitaan.

Kortteli 1089, korttelialue T/kem, tontti 4
Vesitorni (1935, Erkki Huttunen)

Harjun laelle sijoittuva vesitorni toimii tehdasalueen maamerkinä. Rakennus on liukuvaluna toteutettu pylväille nostettu kartionmuotoinen säiliö, jonka tilavuus on 900 m³. Pilarit ja porrastornin sekä säiliön betonipinta on pohjaa lukuunottamatta piikkihakattu. Alustan laatoituksessa on valssattu betonipinta. Vesikattotason näköalatasanteen ikkunat on peitetty eikä se tehtyjen ole muutosten jälkeen käytössä.

* Kiviaineisen ulkoasun säilyttävät korjaustoimenpiteet sallitaan.
(kuva 2008)



Kortteli 1089, korttelialue T/kem, tontti 4
Uuden voimalaitoksen savupiippu (1935)

Rauhaniemen tehtaas Leppäkoskella valmistivat koneellisesti tiilet komeaan 70 metrin korkuiseen pyöreäpohjaiseen savupiippuun, joka toimii nykyisin pelkkänä maamerkinä. Ennallaan säilyneen savupiipun rakennetta on myöhemmin sidottu kiristysvantein. Kylmää piippua uhkaa rapautuminen. Tiilipinta on halkeillut ja saumat ovat rapautuneet.

* Savupiipun rakenteiden kunto selvitetään. Selvityksen jälkeen tehdään mahdolliset piipun turvallisuuden vaatimat toimenpiteet. Savupiipun ulkoasun säilyttävät korjaustoimenpiteet sallitaan.
(kuva 2013)



Kortteli 1089, korttelialue T/kem/s-1, tontti 4
Hiilisuodatuslaitos (1935)

Toimii yhdistävänä rakennusosana uuden tehtaan 2-kerroksinen puhdas-tislaamon ja eteläpään uuden väki-juomatehtaan välissä. Toisen kerroksen länsisivun rapattu / slammattu yhdyskäytävän (kylkiäis-käytävän) julkisivu risteävän laboratoriosillan ohella korostaa pääsisäänkäyntiä ja keven-tää tumma-sävyistä tehdaskoko-naisuutta.

* Sisätiloissa alkuperäiset rakenteet, ja kiinteä sisustus sekä tilajako tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää. Toiminnan kannalta välttämättömät muutostyöt sallitaan.

Kortteli 1089, korttelialue T-1/kem, tontti 4
Uusi väkijuomatehdas ja pullotusrakennus (1937) , uuden tehtaan eteläosa.

4-kerroksinen rakennus sijaitsee hiilisuodatuslaitoksen eteläpuolella. Punatiilijulkisivut mataline nauhaikkunoineen toistavat lähettämörakennuksen aiheet, korkeat ensimmäisen kerroksen lasiseinät, betonirakenteiset lastauslaiturit ja katokset. Etelä sivun sisäänkäynnillä on arvokas ilme graniittiportaineen ja kulman ympäri kiertyvine katoksineen.

Rakennuksen ensimmäisen kerroksen merkittävä yhtenäinen korkea hallitila on alkuvaiheessa ollut teräslasiseinän jaettuna visuaalisesti yhtenäinen valoisa hallitila. Teräslasiseinät on varastokäytössä korvattu kiviaineisilla väliseinillä. Eteläpäädyn toinen ja kolmas kerros ovat huomattavan matalat. Viime aikoina rakennus on toiminut suurelta osin palavien nesteiden varastona. Rakennuksen välipohjien mitoitus sallii huomattavan kuormituksen. ylimmät kerrokset ovat matalia.

* Sisätiloissa alkuperäiset rakenteet, ja kiinteä sisustus sekä tilajako tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää. (kuva , Rta)



Kortteli 1089, korttelialue T-1/kem, tontti 4
Sähkö- ja konekorjaamo (1937)

Matala kaksikerroksinen edelleen käytössä oleva selkeämassainen erillinen rakennus toistaa tehtaan tuttuja aiheita keskeispihan länsilaidalla. Pohjoisosan sisätilaa hallitsee kahden kerroksen korkuinen läpi rungon ylittyvä korjaamotila, jota valaisee kattolyhty. Korjaamossa on alkuperäinen puupölkkyllattia. Kaksikerroksinen eteläosa kellareineen ja hisseineen on toiminut varastona. Vuonna 1964 rakennusta on laajennettu on kahden kerroksen korkuisella autokorjaamolla. Rakennuksen sisätiloissa on 1970-luvulta lähtien tehty lukuisia muutoksia. Sosiaali- ja toimistotiloja on luotu lisäämällä kevytrakenteisia väliseiniä. Myös ilmanvaihtoa on ajanmukaistettu. Rakennus on edelleen aktiivisessa korjaamokäytössä.

* Sisätiloissa alkuperäiset rakenteet, ja kiinteä sisustus sekä tilajako tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää. Puupölkkyllattia säilytetään ja sitä korjataan entistään. (kuva 2013)



Kortteli 1089, korttelialue KTY/s-1, tontti 5
Konttori (1938)



Koko radanvarren tehdasaluetta hallitseva alunperin 2-kerroksinen konttorirakennus sijaitsee uuden tehtaan keskeispihan eteläisenä päättenä ruokalarakennuksen länsipuolella. Rakennuksen sokkeli on poikkeuksellisesti piikkihakattua graniittia. Rakennusta on laajennettu 1958 ja korotettu kerroksella 1973 arkkitehti Einari Teräsvirran suunnitelmien mukaan. Laajennusosan 1.kerros on kaikilta sivuilta sisäänvedetty. Alun perin lakatut tammi-ikkunat on peittomaalattu keltaisiksi. Laajennuksessa on kuparilevyllä verhoillut ikkunanylityspalkit. Tärkeimmät sisätilat ovat sisääntuloaula sekä 1950-luvun laajennuksen keskeisaula kierreportaineen ja kattolyhtyineen. Korotusosan sisätilat ovat esimerkki 1970-luvun värimaailmasta ja teknisyyttä painottavasta ajattelusta.

* Sisätiloissa sallitaan muutoksia toiminnan mukaan. Kaakkoiskulman alkuperäinen sisäänkäyntiaula, laajennuksen kierreportas ja välipohjan lennokkaasti muotoiltu porraskäytävä sekä kattolyhty pyritään säilyttämään. (kuva 2008, taustalla hiivatehdas)

Kortteli 1089, korttelialue KTY/s-1, tontti 5
Tarkastamo, ruokala ja autotalli (1937), nykyisin laboratoriorakennus.



Rakennus sijaitsee uuden väkijuoma-tehtaan ja hiivatehtaan välissä. Punatiilinen osin kupari-verhoiltu rakennus on julki-sivuiltaan huolellisesti jäsennetty ja viimeistelty

kokonaisuus kam-pahakattuine betonisokkeleineen. Erityistä huomiota ansaitsevat rakennuksen kolme pääsisään-käyntiä, niiden katokset, portaali sekä letkutorni. Pohjoispäädyn kaarevalasiseinäinen tarkastamo on aikanaan valvonut uuden tehtaan porttiliikennettä.

Rakennusta on korotettu kahdessa vaiheessa 1956 ja 1960. Vuonna 1982 toinen kerros saneerattiin laboratoriokäyttöön. Nykyisin vain autotalli toimii alkuperäisessä käyttö-tar-koituksessa.

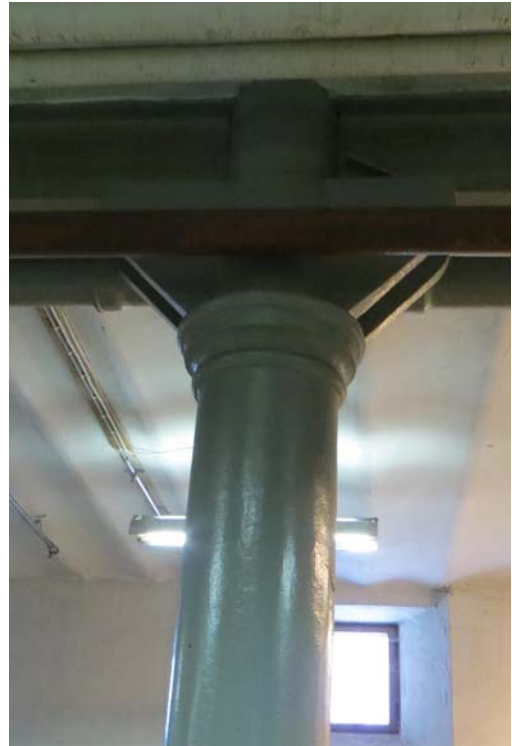
* Sisätiloissa muutostyöt sallitaan toiminnan mukaan. (kuva 2013)

Kortteli 1089, korttelialue KTY/s-1, tontti 5
Hiivatehdas(1889)

Rakennusryhmä on kasvanut useiden laajennusten ja korotusten myötä 1910- ja 1920-luvuilla.

Vanhimman osan 1800-luvun lopulle ajoittuvat valurautaiset pilarit ja I-palkit sekä näiden liitosrakenteet sekä holvaukset ovat erittäin merkittävät. Myös 1900-luvun alun betonirakenteet ovat merkittäviä. Vanhan osan julkisivuissa myöhemmin uuden tehtaan rakentamisen yhteydessä tehdyillä kattomuodon ja itäsivulla ikkuna-aukkojen muutoksilla on pyritty modernimpaan ilmeeseen. Itäsivulla maankaivun yhteydessä paljastuneet luonnonkivisokkelit on osin paikattu osin suojattu betonirakenteisin suojamuurein. Lukuisten muutosten jälkeen julkisivut pyritään säilyttämään nykyisessä muodossaan. Sisällä tehtyjen monien muutos-vaiheiden jälkeen vanhaa sisustusta on säilynyt vain vähän.

* Sisätiloissa muutostyöt sallitaan. Vanhimman osan 1800-luvun lopulle ajoittuvat valurautai-set pilarit ja I-palkit liitosrakenteineen sekä I-palkein tuetut holvirakenteet säilytetään.



(kuva 2013, valurautapilari konsoleineen)

Kortteli 1089, korttelialue KTY/s-1, tontti 5
Eteläportti (1957)

Rakennus on toiminut tehdasalueen pääporttina 1970-luvulle, jolloin pääportti siirtyi Valta-akselille. Arkkitehti Einari Teräsvirran suunnittelema rakennus. Julkisivun ja katoksen alapinta sekä ovet ja ikkunat ovat tammea. Porttirakennus puulasiseinäjulkisivuineen ja korkeine kupariverhoituine räystäslippoineen on tyypillinen aikakautensa edustaja. Rakennus liittyy vuoden 1957 tielinjaukseen ja rajaa hiivatehtaan eteläpäädyn edusaukiota.

* Alkuperäisinä säilyneet julkisivut säilytetään tai uusitaan alkuperäisen kaltaisina. Kattolipassa säilynyt opasteteksti 'Rajamäen Tehtaat' säilytetään. Sisätiloissa sallitaan vähäisiä muutoksia sisätilan avaruus säilyttäen.

Sr-3 luokan rakennukset

Kortteli 1089, korttelialue T/kem/s-1, tontti 4
Uusi voimalaitos (1935)

Voimalaitos polttimorakennuksen pohjoispuolella on kahden laatikkomaisen volyymin, höyrykattilaosaston ja turbiinihallin liittymä, jota on laajennettu 1940-luvulla etelään, 1950-

luvulla pohjoiseen ja 1970-luvulla itään. Itäjulkisivun keskiosalla on nähtävissä alkuperäistä julkisivua. Voimala on poistunut käytöstä vuonna 2001. Savupiipulla on suojelumääräys sr-2.

* Julkisivut pyritään korjaamaan alkuperäisen mallin mukaan. Sisätilojen muutokset ja laitteiden purku sallitaan.

Kortteli 1089, korttelialue T/kem/s-1, tontti 4

Viljasiilo ja raakatislaamo

Perunapolttimon pohjoispuolen viljasiilo (1963) on suunniteltu Oy alkoholiliike Ab:n piirustus-konttorissa. Betonirakenteinen vaalea korkea viljasiilo on rakennettu osittain puretun matalan peruna-varaston paikalle. Sen kylkeen länsipuolelle rakennetun lasiseinäisen raakatislaamotornin (1975) julkisivut on punatiiltä. Raakatislaamotornin on suunnitellut Einari Teräsvirta.

* Julkisivut pyritään korjaamaan alkuperäisen mallin mukaisina. Ympäristökokonaisuutta tukevat muutokset sallitaan. Viljasiilon ja raakatislaamon mahdollisen purun yhteydessä tulee polttimorakennuksen rakennusmassa täydentää uudisrakentamisella tehdaskokonaisuuteen sopivalla tavalla. (kuva 2013)



Korttelialue KTY/s-1, tontti 5

Uusi hiivatehdas (1954)

Vanha huonokuntoinen hiivatehdas (1889) olisi 1950-luvulle tultaessa uudistettaessa vaatinut laitesijoittelun vuoksi vaikeasti toteutettavia rakennusteknillisiä ratkaisuja, joten päätettiin rakentaa uusi tehdas pohjoispuolen laajennuksena.

Uuden hiivatehtaan suunnitteli arkkitehti Antero Pernaja. Uudessa tehtaan rakennusmassassa vesikatolle johtava porrashuone korostuu. Väljän portaan ylin vesikatolle johtava juoksu seinäpintaan kiinnittyvine askelmatasoinen on arkkitehtonisesti kunnianhimoinen. Hiivan valmistus loppui 1990-luvulla ja prosessilaitteet purettiin.

Laitteistopurkujen jälkeen avaria sisätiloja hallitsevat lukuisat tasoerot, laitejalustat ja laajat säiliöaukot.

* Julkisivut pyritään korjaamaan alkuperäisen mallin mukaan. Sisätiloissa muutokset sallitaan.

Sr-ma luokan rakennukset

Kortteli 1086, korttelialue T/kem, tontti 3

Maanalaiset viinasäiliöt (1930-luvun loppu)

Säiliöt rakennettiin kahdessa vaiheessa. Vuonna 1937 aloitettiin kahden säiliön rakennustyö ja 1939 tehtiin päätös neljän uuden säiliön rakentamisesta edellisten yhteyteen. Niitatut rautasäiliöt ympäröitiin pareittain soikionmuotoisilla paksuilla betonirakenteisilla suojakuorilla

joiden sisällä säiliöt seisovat vapaasti. Yhdyskäytävän yhdistämät suojakuoret muodostavat vaikuttavan sisätilan. Suojakuorien päälle kasattu mäki puustoineen rajaa vesitornin mäen kanssa vanhaa tehdasaluetta muistumana metsäisestä harjumaisemasta. Säiliöt ovat edelleen käytössä.

* Ikääntyvien säiliöiden, suojakuorirakenteiden sekä putkisiltojen korjaus- ja muutostyöt sallitaan. Suojelutavoitteeseen nähden arvokkaat rakennusosat pyritään säilyttämään tai uusimaan alkuperäisen kaltaisina. Maanpinnan muodot ja korkeusasema sekä olemassa oleva puusto on säilytettävä. Alueella sallitaan vain maisemanhoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet.

8. ILMAN SUOJELUMÄÄRÄYSTÄ OLEVAT RAKENNUKSET

Näiden rakennusten ylläpidossa ja mahdollisissa muutostöissä tulee huomioida niiden sijainti arvokkaassa ympäristössä.

Kortteli 1089, korttelialue T/kem/s-1, tontti 3

Etikkatehdas (1939)

Erkki Huttusen suunnittelema etikkatehdas lisättiin uuden tehtaan rakennusohjelmaan 1938. Sijainti voimalaitoksen pohjoispuolella erottaa sen muista tuotantolaitoksista omaksi saarekkeekseen. Rakentamisaika talvisodan kynnyksellä on saattanut vaikuttaa materiaalivalintoihin. Matalan punatiilirakennuksen massiiviset tiilimuurit toimivat kantavina rakenteina. Tammirakenteisia ikkunoita ja ovia yhdistää jatkuva betonirakenteinen leukapalkki. Länsisivulla on tehty useita laajennuksia jotka kätkevät alkuperäisen julkisivun. Keskikohdan etikkavarasto on vuodelta 1948, sen eteläpuolella on paineilmakeskus vuodelta 1973 ja pohjoispuolella etikkavaraston laajennus samoin vuodelta 1973. Pohjoissivun keskivyo-hykkeellä on etikkatehtaan ja varastona toimiva laajennus vuodelta 1990. Alkuperäiset sisätilat ovat säilyneet hyvin. Tilojen valoisuus on laajennusten myötä menetetty. Käymälä lasiseinineen on lähes alkuperäisessä asussa.

* Kunnostus- ja muutostöiden yhteydessä julkisivun ominaispiirteet on pyritään säilyttämään.

Kortteli 1089, korttelialue T/kem/s-1, tontti 3

Veturitali / betoniasema (1949), etikkatehtaan koillispuolella radan varressa. Järjestelyveturia varten rakennettu pieni hallitila. Kantavat muuratut julkisivut, yläpohja betonirakenteinen palkein jäykistetty laatta. Räystäällä laatta muodostaa seinän suojaksi ulokkeen.

* Kunnostus- ja muutostöiden yhteydessä julkisivun ominaispiirteet pyritään säilyttämään.

Kortteli 1089, korttelialue T/kem/s-1, tontti 3

Vaakahuone, etikkatehtaan itäpuolella radan varressa. Pieni sympaattinen tiiliverhoiltu rakennus, joka liittyy putkisillan välityksellä alkoholivarastohalliin. Toimii uuden tehtaan rakennusvolyymien pohjoispään elimellisenä päätteenä.

* Kunnostus- ja muutostöiden yhteydessä julkisivun ominaispiirteet pyritään säilyttämään.

Kortteli 1086, Korttelialue T, tontti 1

Autotallirakennus (1954)

Lähes alkuperäisessä asussaan säilynyt rakennus on suunniteltu tehtaan piirustuskonttorissa. Rakennus on nykyisin varastokäytössä, 2. kerros on toimistotilana.

* Kunnostus- ja muutostöiden yhteydessä julkisivun ominaispiirteet pyritään säilyttämään.

Korttelialue KTY/s-1, tontti 5

Hiivatehtaan lähettämö (1970)

Katettu kattolyhydin varustettu umpinainen yksikerroksinen lähettämö hiivatehtaan ja vanhan tislauksen välissä on Einari teräsvirran suunnittelema.

* Julkisivut pyritään korjaamaan alkuperäisen mallin mukaan. Julkisivuilla ja sisätiloissa toiminnallisuutta ja ympäristökokonaisuutta tukevat muutokset sallitaan.

Espoossa 15.04.2013

Mikko Isola ja Matti Tölö, arkkitehdit Safa

Arkkitehtitoimisto Jukka Aittola Oy

